T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KONYA SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00
www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr
İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ 1

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU 10

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU 10

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI 10

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 11

6. DENETİM GÖRÜŞÜ 12

7. DENETİM BULGULARI 12

8. EKLER 27

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu 3

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması 4

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu 5

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu 5

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri 6

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri 7

Tablo 7: KOSKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler 8

Tablo 8: Amortisman Ayrılmamış Maddi Duran Varlıklar 15

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılmış Maddi Duran Varlıklar 15

Tablo 10: Özel Kalem Müdürlüğü Atama Tablosu 19

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirketi
BSMV	Banka ve Sigorta Muamele Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KOSKİ	Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
TTK	Türk Ticaret Kanunu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

2. Maddi Duran Varlıkların Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması

3. Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

B. Diğer Bulgular

1. Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş Yöntemi Olarak Kullanılması

2. İdarenin Aleyhine Sonuçlanan Davalarda Sorumlulara Rücu İşleminin Yapılmaması

3. İçme Suyu Havzaları İçin Koruma Planı Yapılmaması

4. Bağlı Ortaklık Esas Sözleşmelerinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmemesi

5. Su Tarifelerinin Maliyet ve Karlılık Esaslı Düzenlenmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (KOSKİ), Bakanlar Kurulunun 28.09.1989 tarih ve 89/14524 sayılı kararı ile kurulmuştur. KOSKİ, Konya Büyükşehir Belediyesine bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluştur.

Bakanlar Kurulu kararının yayımlandığı tarihten sonra çalışmalarına başlayan Genel Müdürlük, 01.01.1990 tarihi itibariyle teşkilatlanmasını tamamlayarak hizmete başlamıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile büyükşehir belediyelerinin hizmet sınırları, il mülki sınırlarına genişletilmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesinin il mülki sınırları içerisinde bulunan tüm ilçe ve mahalleler KOSKİ Genel Müdürlüğünün hizmet alanı kapsamındadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre KOSKİ de Konya Büyükşehir Belediyesine bağlı idare olarak Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde yer alan; "*Bu Kanun diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanır.*" hükmü gereğince KOSKİ faaliyetlerini 2560 sayılı Kanun'da belirtilen esaslar dahilinde yürütmektedir.

Genel Müdürlüğün görev, yetki ve sorumlulukları 2560 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, ana başlıklar itibarıyla, Genel Müdürlüğün yetki, görev ve sorumlulukları şunlardır:

İçme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yeraltı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için; kaynaklardan abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak, bu projelere göre tesisleri kurmak veya kurdurmak, kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve

onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Kullanılmış sular ile yağış sularının toplanması, yerleşim yerlerinden uzaklaştırılması ve zararsız bir biçimde boşaltma yerine ulaştırılması veya bu sulardan yeniden yararlanılması için abonelerden başlanarak bu suların toplanacakları veya bırakılacakları noktaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini yapmak veya yaptırmak; gerektiğinde bu projelere göre tesisleri kurmak ya da kurdurmak; kurulu olanları devralıp işletmek ve bunların bakım ve onarımını yapmak, yaptırmak ve gerekli yenilemelere girişmek,

Bölge içindeki su kaynaklarının, deniz, göl, akarsu kıyılarının ve yeraltı sularının kullanılmış sularla ve endüstri artıkları ile kirletilmesini, bu kaynaklarda suların kaybına veya azalmasına yol açacak tesisi kurulmasını ve bu tür faaliyetlerde bulunulmasını önlemek, bu konuda her türlü teknik, idari ve hukuki tedbiri almak,

Su ve kanalizasyon hizmetleri konusunda hizmet alanı içindeki belediyelere verilen görevleri yürütmek ve bu konulardaki yetkileri kullanmak,

Her türlü taşınır ve taşınmaz malı satın almak, kiralamak, ekonomik değeri kalmamış araç ve gereçleri satmak, su ve kanalizasyon idaresinin hizmetleriyle ilgili tesisleri doğrudan doğruya yahut diğer kamu veya özel kuruluşlarla ortak olarak kurmak ve işletmek, bu maksatla kurulmuş veya kurulmakta olan tesislere iştirak etmektir.

Diğer yandan, mahalli idarelerin görev ve sorumluluklarının takibinde İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilendirilmiştir. Mahalli idarelerin; denetim ve soruşturma faaliyetleri İçişleri Bakanlığının, bu idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görevlerin ve hizmetlerin, takibi gibi faaliyetler ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün) yetkisindedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 sayılı Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Konya Büyükşehir Belediye Meclisi, KOSKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Konya Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarından hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanının onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile, müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile, Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli ise genel müdür tarafından atanmaktadır.

KOSKİ personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır.

KOSKİ'de çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncu maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

KOSKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	1067	448
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	516	96
Toplam	**1.583**	**544**
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1.415

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 4'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre Konya Büyükşehir Belediyesine bağlı KOSKİ de Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulduğundan mahalli idare olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

KOSKİ'nin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	697.570.000,00	7.135.000,00	704.705.000,00	555.347.015,08	149.357.984,92	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	62.920.000,00	212.000,00	63.132.000,00	53.490.343,94	9.641.656,06	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	2.871.595.000,00	155.110.000,00	3.026.705.000,00	2.644.501.500,10	382.203.499,90	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	111.600.000,00	6.296.632,62	117.896.632,62	74.409.905,67	43.486.726,95	0,00
05	Cari Transferler	0,00	64.610.000,00	24.300.000,00	88.910.000,00	66.679.582,97	22.230.417,03	0,00
06	Sermaye Giderleri	0,00	4.795.255.000,00	-55.700.000,00	4.739.555.000,00	3.522.297.752,79	1.217.257.247,21	0,00
07	Sermaye Transferleri	0,00	350.005.000,00	320.000.000,00	670.005.000,00	575.314.334,21	94.690.665,79	0,00
08	Borç Verme	0,00	105.000,00	0,00	105.000,00	0,00	105.000,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	546.340.000,00	-457.353.632,62	88.986.367,38	0,00	88.986.367,38	0,00

Toplam	**0,00**	**9.500.000.000,00**	**0,00**	**9.500.000.000,00**	**7.492.040.434,76**	**2.007.959.565,24**	**0,00**

KOSKİ'nin 2024 mali yılı bütçesi ile 9.500.000.000,00 TL ödenek öngörülmüştür. Yıl içinde 7.492.040.434,76 TL bütçe gideri yapılmış, 2.007.959.565,24 TL ödenek iptal edilmiştir.

KOSKİ'nin 2024 yılı Bütçesi "(A) Ödenek Cetvelinde" 9.500.000.000,00 TL ödenek, "(B) Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırılması" cetvelinde ise 6.570.000.000,00 TL gelir tahmini öngörülmüş olup gider bütçesindeki ödenek toplamı ile gelir bütçesinde tahmin edilen gelir toplamı arasındaki fark, Finansmanın Ekonomik Sınıflandırılması Cetvelindeki Borçlanma, Borç Ödemeleri ve Likidite Amaçlı Tutulan Nakit, Mevduat ve Menkul Kıymetlerdeki Değişiklikler karşılığı 2.930.000.000,00 TL ile giderilmiş olup bütçe denkliği sağlanmıştır.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	3.409.900.000,00	3.329.984.107,16	234.394,46	3.329.749.712,70	97,65
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	740.100.000,00	361.275.527,09	0,00	361.275.527,09	48,81
05- Diğer Gelirler	2.368.600.000,00	1.920.365.042,47	503,16	1.920.364.539,31	81,08
06- Sermaye Gelirleri	51.300.000,00	26.549.207,51	0,00	26.549.207,51	51,75
08-Alacaklardan Tahsilat	100.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	**6.570.000.000,00**	**5.638.173.884,23**	**234.897,62**	**5.637.938.986,61**	**85,81**

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %85,81 seviyesinde gerçekleşmiştir. İdarenin Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri kaleminde %97,65'lik bir gerçekleşme olup, Alınan Bağış ve Yardımlar kalemindeki gerçekleşme yüzdesi %48,81 oranında olması planlanan proje yardımlarının beklenilenin altında gerçekleşmesinden kaynaklanmıştır.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	704.705.000,00	555.347.015,08	78,81

02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	63.132.000,00	53.490.343,94	84,73
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.026.705.000,00	2.644.501.500,10	87,37
04- Faiz Gideri	117.896.632,62	74.409.905,67	63,11
05- Cari Transferler	88.910.000,00	66.679.582,97	75,00
06- Sermaye Giderleri	4.739.555.000,00	3.522.297.752,79	74,32
07- Sermaye Transferleri	670.005.000,00	575.314.334,21	85,87
08- Borç Verme	105.000,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	88.986.367,38	0,00	0,00
Toplam	**9.500.000.000,00**	**7.492.040.434,76**	**78,86**

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %78,86 seviyesinde gerçekleşmiştir.

KOSKİ'nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre karşılaştırmalı değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	**2022 Yılı (TL) (A)**	**2023 Yılı (TL) (B)**	**2024 Yılı (TL) (C)**	**2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]**	**2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]**
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	951.246.640,80	1.948.262.185,91	3.329.984.107,16	104,81	70,92
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	17.221.028,67	77.887.263,17	361.275.527,09	352,28	363,84
Diğer Gelirler	619.721.561,71	1.023.605.857,14	1.920.365.042,47	65,17	87,61
Sermaye Gelirleri	27.000.000,00	91.854.559,18	26.549.207,51	240,20	-71,10
Alacaklardan Tahsilat	33.378.173,53	0,00	0,00	-100,00	0,00
Toplam	**1.648.567.404,71**	**3.141.609.865,40**	**5.638.173.884,23**	90,57	79,47
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	597.288,74	2.329.238,89	234.897,62	289,97	-89,92
Net Toplam	**1.647.970.115,97**	**3.139.280.626,51**	**5.637.938.986,61**	**90,49**	**79,59%**

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 2.498.658.360,10 TL %79,59 artış göstermiştir. Bu çerçevede Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki %70,92, Alınan Bağış ve Yardımlar Gelir Kaleminde %363,84, Diğer Gelirler kaleminde %87,61 oranında artış olduğu görülmüştür. Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirlerindeki artışın büyük oranda su hizmetlerine ilişkin mal ve hizmet satış gelirlerinin yükselmesinden kaynaklandığı, Diğer Gelirler kalemindeki artışın genel bütçe vergi gelirleri paylarının artmasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Tablodaki Sermaye Gelirleri kalemindeki %71,10 oranında azalışın sebebi ise bir önceki yıldaki arsa satışlarından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	150.505.247,76	362.189.510,57	555.347.015,08	140,65	53,33
SGK Devlet Prim Giderleri	24.730.532,30	34.334.634,11	53.490.343,94	38,83	55,79
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	928.197.143,86	1.478.349.106,10	2.644.501.500,10	59,27	78,88
Faiz Giderleri	50.414.489,07	95.115.852,88	74.409.905,67	88,67	-21,77
Cari Transferler	19.913.270,83	46.423.471,96	66.679.582,97	133,13	43,63
Sermaye Giderleri	833.635.587,93	1.091.068.165,26	3.522.297.752,79	30,88	222,83
Sermaye Transferleri	170.270.197,33	79.144.389,11	575.314.334,21	-53,52	626,92
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	**2.177.666.469,08**	**3.186.625.129,99**	**7.492.040.434,76**	**46,33**	**135,11**

KOSKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 4.305.415.304,77 TL ve %135,11 oranında artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde, 2024 yılında Personel Giderlerinin %53,33, Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Prim Giderlerinin %55,79, Mal ve Hizmet Alım Giderlerinin %78,88, Cari Transferlerin %43,63, Sermaye Giderlerinin %222,83 oranında artış, Faiz Giderlerin de ise %21,77 oranında bir azalış görülmüştür. Sermaye Transferleri kaleminde %626,92 oranında bir artış gerçekleşmiştir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın KOSKİ'nin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 4.178.251.842,19 TL, Faaliyet Net Geliri 5.416.344.971,26 TL ve Enflasyon Düzeltmesi 8.473.124.444,68 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 9.711.217.573,75 TL olarak gerçekleşmiştir.

KOSKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: KOSKİ'nin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	KOSKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Konya Suki Enerji Yatırım Sanayi ve Ticaret AŞ	1.000.100.000,00	998.999.890,00	99,89
2	Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel AŞ	100.000,00	100.000,00	100,00
3	Konya Sanat Kültür ve Spor Faaliyetleri San. ve Tic. AŞ	30.000.000,00	4.500.000,00	15,00
4	Karatay İnş.Tem.Sağ.Reklam ve Turizm Hiz. AŞ	100.000.000,00	1.000,00	0,001
5	Konya Bilim Merkezi İşletme Hiz.San.Tic. AŞ	50.000.000,00	5.485.000,00	10,97

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

KOSKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

1) Bilanço

2) Faaliyet sonuçları tablosu

3) Nakit akış tablosu

c) Diğer mali tablolar

1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu

2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu

5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu

7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu/gelir tablosu/kâr-zarar tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İdarenin iç kontrol sistemlerine ilişkin şu değerlendirmeler yapılmıştır:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*)* yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, görevler farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Mali kontrol ile görevlendirilen personel bulunmaktadır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol

Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları üst yöneticiye raporlanmaktadır.

Kamu İdaresinde iç denetim birimi ve bir adet iç denetçisi bulunmakta ancak denetim faaliyeti ve bunun sonucunda hazırlanacak raporlar tam anlamıyla yerine getirilmemektedir. Bununla birlikte iç denetim biriminin kendi birim faaliyetleri ile ilgili faaliyet raporu İç Denetim Koordinasyon Kuruluna gönderilmektedir. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine yönelik bir denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklar İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

İdarenin taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkları için yapılan değer artırıcı harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmediği ve doğrudan gider olarak muhasebe hesaplarına alındığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 186'ncı maddesinin birinci fıkrasında yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlıklar ile bunlara ilişkin birikmiş amortismanların "25 Maddi Duran Varlıklar" hesap grubu içinde takip edileceği, 187'nci

maddesinin ikinci fıkrasının (a/1) alt bendinde de maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyetin ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği ve amortisman hesaplamasında dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 47 sıra No.lu Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği'nde duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı belirtilmiş olup, Tebliğ'in 4'üncü maddesinde duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde, amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde, taşınmaz hesaplarında kayıtlı duran varlıklar için yapılan harcamalardan 114.000,00 TL'lik limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği ve henüz amortisman ayırma süresini tamamlamamış olan duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların, varlığın maliyet bedeline eklenerek kalan amortisman süresince eşit olarak amortisman ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Taşınmaz hesaplarında kayıtlı maddi duran varlıkların değerini artıran ve tutarı 114.000,00 TL'yi aşan harcamaların ilgili maddi duran varlıkların maliyet bedeline eklenmesi ve bu duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının, söz konusu duran varlığın yenilenen değeri üzerinden hesaplanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin mülkiyetinde olan maddi duran varlıklıklara yönelik değer artırıcı nitelikteki bakım ve onarım harcamalarının söz konusu varlığın maliyet bedeline eklenmek suretiyle aktifleştirilmediği, doğrudan gider hesapları ile muhasebe kayıtlarına alındığı, dolayısıyla duran varlıklara ilişkin amortismanların da, bu varlıkların yeniden belirlenmesi gereken değerleri dikkate alınmadan hesaplandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi, bulguda tespit edilen hususlara özen gösterileceğini belirtmiştir.

Mali tablolarda oluşacak önemli hataların önlemesini teminen, maddi duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların anılan Tebliğ'e uygun olarak ilgili varlık hesapları ile aktifleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Maddi Duran Varlıkların Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması

İdare bünyesinde bulunan maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmamış, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi duran varlıklar hesap grubu ile ilgili "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 257 Birikmiş amortismanlar hesabı ile ilgili "Hesabın niteliği" başlıklı 202'nci maddesinde; "*Bu hesap, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılır."* denilmektedir.

Ayrıca Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 203'üncü maddesinde; maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda 257 Birikmiş amortismanlar hesabına alacak, 630 Giderler hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Diğer yandan Yönetmelik'in "Detaylı hesap planları" başlıklı 46'ncı maddesi uyarınca hazırlanan Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planına göre, maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının 257 Birikmiş amortismanlar hesabında farklı alt kodlarda izlenmesi gerekmektedir.

Kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağının, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının belirlenmesi amacıyla "47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Tebliğ" yayımlanmıştır.

Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payına tabi duran varlıklar" başlıklı 3'üncü maddesinde; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; arazi ve arsaların, yapım aşamasındaki sabit varlıkların, varlıkları elde edilmesi için verilen avans ve krediler ile tarihi yapıların, tarihi veya sanat değeri olan demirbaşların amortismana tabi olmadığı açıklanmıştır.

Aynı Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı ayırma yöntemi" başlıklı 5'inci maddesinde;

"*Duran varlıklar için amortisman ve tükenme payı ayrılmasında normal amortisman yöntemi uygulanır. Bu yönteme göre varlıklar için amortisman ve tükenme payı, varlığın yararlanma süresine göre Ek-1'de yer alan Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde belirlenen oranlarda her yıl eşit olarak ayrılır.*" hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için ayrılan amortisman tutarlarının 257 Birikmiş amortismanlar hesabında farklı alt kodlarda izlenmesi ve 630 Giderler hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

İdarenin hesap ve işlemlerinin incelenmesi neticesinde; detaylarına aşağıdaki tablolarda yer verilen maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmamış Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesabın Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
255.07.01..	Kütüphane Mobilyaları	0,50	0,00	0,50
255.09.02..	Salon Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	325,00	0,00	325,00
255.09.03..	Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	30.000,00	0,00	30.000,00
255.11.01..	Vitrinde Sergilenen Süs Eşyaları	2.976,00	0,00	2.976,00

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılmış Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesabın Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.01.00.	Boru Hatları	31.768,22	3.109.535,84	-3.077.767,62
251.xx.08.00.	Sulama Kanalları	0,00	26.750,00	-26.750,00
251.xx.99.00.	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	31.457.575,22	131.929.202,48	-100.471.627,26
252.xx.xx.02.01	Ana Okulları	0,00	59.243,80	-59.243,80
252.xx.xx.03.99	Diğer	0,00	5.000,00	-5.000,00
252.xx.xx.04.99	Diğer	0,00	245,00	-245,00
252.xx.xx.05.99	Diğer	0,00	4.804,00	-4.804,00
253.02.02..	İnşaat Makineleri ve Aletleri	508.110,82	799.591,79	-291.480,97
253.02.09..	Ayırma, Sınıflandırma Makineleri	171.173,00	186.245,33	-15.072,33
253.03.02..	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	1.486.636,39	1.493.906,62	-7.270,23
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	1.194.351,94	3.160.502,02	-1.966.150,08
255.01.01..	Döşeme Demirbaşları	24.009,50	33.890,16	-9.880,66
255.01.05..	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar	98.300,00	103.965,00	-5.665,00

255.03.01..	Büro Mobilyaları	6.233.232,19	6.499.234,45	-266.002,26
255.03.03..	Kafeterya ve Yemekhane Mobilyaları	36.835,00	60.212,00	-23.377,00
255.10.02..	Kontrol ve Güvenlik Sistemleri	12.940.903,66	16.872.463,06	-3.931.559,40

Kamu idaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin düzeltme işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir. Ancak, bulgu konusu hususa yönelik 2025 yılında yapılan kayıtların 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır.

Sonuç itibarıyla, maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması nedeniyle 2024 yılı mali tablolarında; 257 Birikmiş amortismanlar hesabı ve 630 Giderler hesabı açısından hatalı bilgi oluşmuştur.

BULGU 3: Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

İdarenin muhasebe kayıtları ve mali tablolarının incelenmesinde, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nın mevcut durumu yansıtmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “258 Yapılmakta olan yatırımlar hesabı” başlıklı 204’üncü maddesinde;

“*Bu hesap, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılıncaya kadar izlenmesi için kullanılır*.”

205’inci maddesinde; “*Tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarlar bu hesaba alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilir*.”

denilmektedir.

Mevzuat hükümleri uyarınca, yapımı devam eden maddi duran varlıklar için yapılan harcamaların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nda takip edilmesi, geçici kabulü idarece onaylanan yapım işlerine ilişkin söz konusu hesapta yer alan tutarların ise ilgili maddi duran varlık hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede; 2024 yılsonu itibariyle 166.926.604,71 TL su şebekeleri ve kanalizasyon işlerinin tamamlanmasına, 92.337.298,97 TL'lik arıtma tesisine ilişkin geçici kabul işlemleri yapılmasına rağmen, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edildiği ve ilgili varlık hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür. Bu durum, 2024 yılı için 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının 259.263.903,68 TL olması gerekenden fazla, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının 166.926.604,71 TL ve 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının ise 92.337.298,97 TL kadar olması gerekenden eksik görünmesine neden olmuştur.

Kamu İdaresince, geçici kabulü yapılan su şebekeleri ve kanalizasyon işlerine ilişkin tutarların ilgili varlık hesabı 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına aktarıldığı belirtilmiştir. Ancak, bulgu konusu hususa yönelik 2025 yılında yapılan kayıtların 2024 yılı dönem sonu mali tablolarındaki hatayı düzeltici bir etkisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında yer alıp geçici kabulü yapılan arıtma tesislerinin ilgili varlık hesabına aktarılmasına ilişkin kamu idaresi tarafından herhangi bir cevap verilmemiştir.

Mali tabloların doğru ve güncel bilgiyi yansıtmasının sağlanması amacıyla 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında takip edilen yatırımlardan, tamamlananların ilgili olduğu maddi duran varlık hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Özel Kalem Müdürlüğü Kadrosunun Memuriyete Sınavsız Giriş Yöntemi Olarak Kullanılması

İdarenin 2018 yılından bu yana Özel Kalem Müdürlüğü kadrosuna yaptığı açıktan atamalar ve atananların kısa aralıklarla başka kadrolara atanmaları suretiyle bu kadronun memuriyete sınavsız giriş yolu olarak kullanıldığı, böylelikle kamu görevine girmede eşitlik ve liyakat ilkesine aykırı bir süreç oluştuğu tespit edilmiştir.

Anayasa'nın 10'uncu ve 70'inci maddeleri kanun önünde eşitlik ve kamu hizmetlerine girme hakkını düzenlemekte olup hizmete alınmada, görevin gerektirdiği niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilemeyeceğini belirtmektedir.

Kamu hizmetine girmede fırsat eşitliğinin sağlanması; personel istihdamında liyakat

ilkesinin benimsenmesi, tarafsız bir memuriyet sistemi tesisi ve kamu hizmetlerinin daha verimli/nitelikli şekilde sunulması için de yol göstericidir.

Bu meyanda 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu maddesinde "İstisnai memurluklar" belirtilmiş ve bunların içinde özel kalem müdürlükleri de sayılmıştır. Mezkûr Kanun'un 60'ıncı maddesinde ise; kuruluş kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, istisnai Devlet memurluklarına 48'inci maddede yazılı genel şartları taşıyan kimselerden atama yapılabileceği hususları düzenlenmiştir.

Anılan Kanun'un 61'inci maddesinde ise; 60'ıncı madde gereğince istisnai memurluklara atananlar hakkında bu Kanun'un atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesi dışında kalan bütün hükümleri uygulanacağı ancak istisnai bir memuriyet kadrosuna atananlar atandıkları kadronun derece aylığının ilk kademesini kazanılmış hak olarak elde ettikleri tarihten itibaren haklarında bu Kanun'un kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine dair hükümleri uygulanır denilmektedir.

Konuyla alakalı 11.09.2018 tarih ve 2018/7 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde de tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu ve 61/A maddelerine göre yapılacak açıktan atama işlemleri için Cumhurbaşkanlığından izin alınacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere; Devlet Memurları Kanunu'nun atanma, sınavlar, kademe ilerlemesi ve derece yükselmesine ilişkin hükümleriyle bağlı olmaksızın bazı görevlere memur atanabileceğini kabul edilmiştir.

İstisnai memuriyet kadrosundan birisi olan özel kalem müdürlüğü kadrosu hususunda; İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü B.05.0.MAH.0.08.01.00/900-14626 sayı 03.06.2009 tarihli Özel Kalem Müdürü konulu genelgesinde, belediye ve bağlı kuruluşlarında özel kalem müdürlüğü kadrolarına yapılacak açıktan ve naklen atamaların Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlamak üzere usul ve esaslar belirlenmiştir.

Bu Genelge'de; özel kalem müdürlüğüne atanacakların öncelikle belediyede çalışan memurlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan memurlar arasından seçilmesi esas olduğu, özel kalem müdürlüğüne yapılacak açıktan atama ise İçişleri Bakanlığının izni ile yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 59'uncu maddesi kapsamına tanınan atama yetkisi, sınırsız bir yetki olmayıp, bu yetkinin memuriyete sınavsız girişin bir yöntemi gibi kullanımına hukuken imkân bulunmadığı, bu sebeple özel kalem müdürlüğü kadrolarına atanacakların seçiminde belediye başkanlarının bir seçim dönemi boyunca çalışabilecekleri ehliyet ve liyakat sahibi kişileri seçmelerinin esas olduğu

belirtilmiştir.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun 02.07.2013 tarih, 2013/82 dosya ve 2013/44 karar sayılı içtihadında özetle: özel kalem müdürlüğüne kısa bir müddet içinde yapılan atamaların ve bu kişilerin başka görevlere nakledilerek imtihansız devlet memuru olmalarının sağlanmasının tanınan yetkinin kötüye kullanıldığı ve Bakanlık Genelge'sindeki amaca aykırı davranıldığının açık göstergesi olduğu, bu atamalar için Bakanlıktan izin alınmış olmasının da etik dışı davranışa gerekçe teşkil etmeyeceği belirtilmektedir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 2'nci maddesinde ifade bulan "dürüstlük kuralı" gereği herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorunda olup bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumamaktadır. Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı kamu hukuku alanında da geçerli bir temel hukuk ilkesidir. Dolayısıyla idare hukuku alanında da ilgililerinin dürüstlük kuralına aykırı davranışlarının meydana getirdiği imkan ve sonuçlardan yararlanması hukuken mümkün değildir. Bu çerçevede, idarelerin Anayasa'da yer alan temel hükümlerin uygulanmasından imtina ederek meydana getirdiği hukuka aykırı durumlardan yararlanılmasının hukuk düzenince tanınması ve korunması da mümkün değildir.

Uygulamada ise İdarenin 2018 yılından 2024 yılı sonuna kadarki süre içeresinde Özel Kalem Müdürlüğüne yaptığı atamalar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 10: Özel Kalem Müdürlüğü Atama Tablosu

Sıra No	Adı Soyadı	Özel Kalem Atanma Tarihi	Özel Kalem Ayrılma Tarihi	Atanma Şekli	Özel Kalem Görev Süresi	Atanma İzin Tarih ve Sayısı
1	* *	24.10.2018	16.05.2019	Açıktan	6 Ay 22 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 25/09/2018 tarih, 169255 sayı
2	* *	8.07.2019	31.07.2019	Açıktan	21 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 29/05/2019 tarih, 130850 sayı
3	* *	25.03.2020	17.11.2020	Açıktan	7 Ay 18 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 03/03/2020 tarih, 56018 sayı
4	* *	15.01.2021	24.06.2021	Açıktan	5 Ay 6 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 07/01/2021tarih, 35822 sayı
5	* *	15.08.2021	20.09.2021	Açıktan	1 Ay 5 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 27/07/2021tarih, 1388750 sayı
6	* *	4.10.2021	26.01.2022	Yeniden	3 Ay 22 Gün	KOSKİ Gen. Müd. Yön. Kur. 04/10/2021 tarih, 2021/127 sayı
7	* *	18.03.2022	19.07.2022	Açıktan	4 Ay 1 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 14/03/2022tarih, 3178576 sayı
8	* *	15.09.2022	30.09.2022	Açıktan	15 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 19/08/2022 tarih, 4381915 sayı
9	* *	10.10.2022	20.12.2022	Yeniden	2 Ay	KOSKİ Gen. Müd. Yön. Kur. 20/12/2022 tarih, 2022/200 sayı
10	* *	6.02.2023	04.04.2023	Açıktan	1 Ay 28 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 02/02/2023tarih, 5683049 sayı
11	* *	5.04.2023	30.04.2023	Yeniden	25 Gün	KOSKİ Gen. Müd. Yön. Kur. 05/04/2024 tarih ve 2023/73 sayı

12	* *	3.09.2024	31.10.2024	Açıktan	1 Ay 28 Gün	Çevre Şeh. ve İkl. Değ. Bak. 05/08/2024 tarih, 10132043 sayı
13	* *	21.11.2024	Halen	Yeniden	Halen	KOSKİ Gen. Müd. Yön. Kur. 21/11/2024 tarih, 2024/235 sayı

Tabloda görüldüğü üzere, Cumhurbaşkanlığı'nın 11.09.2018 tarih ve 2018/7 sayılı Genelgesi sonrası dönemde Özel Kalem Müdürlüğü kadrosuna açıktan atama ile dokuz kişinin atandığı, bu kişilerin kısa aralıklarla başka kadrolara atandığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, özel kalem müdürlüğüne atanmada tanınan sınavsız kabul imtiyazının devlet memurluğu sınavlarında başarı gösterip atama bekleyen adaylar aleyhine bir duruma sebebiyet verdiği gözönüne alınarak anayasal ilkeler ve idari usule aykırı atama işlemlerinin iptaline yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

BULGU 2: İdarenin Aleyhine Sonuçlanan Davalarda Sorumlulara Rücu İşleminin Yapılmaması

İdarenin taraf olduğu muhtelif davalar sonucu kurumsal kusura binaen ilgili kişi ve kurumlara yapılan tazminat ödemeleri esnasında görevli personelin sorumluluğunun bulunup bulunmadığına yönelik bir kontrol sürecinin işletilmediği görülmüştür.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesinde; devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesinin esas olduğu ve zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümlerin uygulanacağı, "Kişilerin uğradıkları zararlar" başlıklı 13'üncü maddesinde ise; kişilerin kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açacakları ve kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkının saklı olduğu ifade edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu zararı" başlıklı 71'inci maddesinde; kamu zararı, kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması olarak tanımlanmıştır. Aynı maddede kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararının, zararın oluştuğu

tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edileceği belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un 71'inci maddesinin verdiği yetkiye istinaden Bakanlar Kurulunca hazırlanıp 19.10.2006 tarih ve 26324 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 7'nci maddesinin (a) fıkrasında da kontrol, denetim veya inceleme sonucu tespit edilen kamu zararına ilişkin yazı, tutanak, rapor, ilâm ve benzeri belgelerin ilgili kamu idaresine gönderileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere İdarenin işlem ve eylemlerinden zarar gören kişilerin dava açması sonucunda Belediye adına tazminat ödenmesinin akabinde; ilgili mahkeme kararında yapılan tespitler ve Belediyenin yapacağı sorumluluk araştırması sonucu sorumlunun personel olup olmadığı belirlenmeli, sorumlu personel varsa belirtilen mevzuat hükümleri gereği rücu işlemlerine zamanaşımı süresi içerisinde başlanılmalıdır.

Yapılan incelemede, İdarenin kusurlu olduğuna yönelik isnatlarla açılan davalar sonucu tazminat yükümlülüğü doğduğu ve ödemelerde bulunulduğu örneklerde ödemenin İdare bütçesinden karşılandığı ve personel kaynaklanması nedeniyle rücu gerektirir sorumluluk araştırması yapılmasına yönelik bir süreç ve işleyişin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

İdare aleyhine sonuçlanan davalar sonucunda yapılan tüm ödemeler için mutlaka inceleme yapılması ve varsa kusurlu olan sorumluların tespit edilmesi, sorumluların tespit edilemediği durumlarda yargı yoluna gidilmesi ve bu tutarlar için rücu davası açılması gerekmektedir.

BULGU 3: İçme Suyu Havzaları İçin Koruma Planı Yapılmaması

İdare tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen barajlara ilişkin havza koruma planlarının düzenlenme ve uygulamasında eksiklikler bulunduğu görülmüştür.

29.6.2011 tarihli ve 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2'nci, 9'uncu ve 26'ncı maddelerinedayanılarak çıkarılan İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmeliği'nin "Planlamaya ilişkin hususlar" başlıklı 6'ncı maddesinde;

"...

5) İçme-kullanma suyu temin edilen ve edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suyu kaynakları için içme-kullanma suyu havzası koruma planı Bakanlıkça veya Bakanlığın uygun görüşü ve koordinasyonunda aşağıda belirtilen ilgili idareler tarafından hazırlanır veya hazırlatılır:

Büyükşehir belediyelerine içme-kullanma suyu temin edilen yerüstü suyu kaynakları için koruma planları, büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri genel müdürlüklerince hazırlanır veya hazırlatılır ve Bakanlığa sunulur." denilmektedir.

Yapılan incelemede, içme ve kullanma suyu temin edilen Bağbaşı - Bozkır ve Avşar baraj havzalarının havza alanları ortak ve girintili olduğundan koruma çalışmalarına henüz başlanamadığı anlaşılmıştır.

Kamu idaresince, bulguya konu havza koruma planlarının DSİ tarafından yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Bu meyanda ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde anılan baraj havzaları koruma planlarının ivedilikle hazırlanması veya hazırlatılması gerekmektedir.

BULGU 4: Bağlı Ortaklık Esas Sözleşmelerinde Yönetim Kurulu Üye Sayısının Belirlenmemesi

İdarenin hâkim hissedarı olduğu iki bağlı ortaklığına ilişkin şirket esas sözleşmelerinde yönetim kurulu üye sayısının belirlenmediği ve uygulamada makul sayıda yönetim kurulu üyesi görevlendirilmediği görülmüştür.

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile yönetim kurulunun tek üyeden oluşmasına imkân tanımak yanında ana sözleşme içeriğinin düzenlendiği hükümde de değişikliğe gitmiş ve yönetim kurulu üyelerinin sayılarının da artık ana sözleşmede yer almasını zorunlu kılmıştır.

İdarenin hissedarı olduğu şirketler kamu kaynağı ile kurulmuş özel hukuk tüzel kişileridir. Bu meyanda 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde Kanun'un amacının; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması, hesap verebilirliğin ve malî saydamlığın sağlanarak kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini düzenlemek olduğu ifade edilmiştir.

Dolayısıyla doğrudan 5018 sayılı Kanun kapsamına girmese bile sermayesinde kamu payı olan belediye şirketlerinde etkin ve verimli bir mali politika izlenmesi beklenmektedir. Söz konusu şirketlerin kamu kaynağıyla kurulduğu, amaçları arasında kamu kaynağıyla

görülecek hizmetlerde etkinlik ve verimliliğin arttırılmasının da yer aldığı, sermaye yapısındaki azalmaların kamu kaynağında azalma manasına geldiği hususları göz ardı edilmemelidir.

Ayrıca 6102 sayılı Kanun'un 18'inci maddesine göre her tacir, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir. Buna göre şirket yönetiminde yer alanların, tabi oldukları mevzuat çerçevesinde basiretli tacir gibi davranma yükümlülüğünü her işlemde uygulamaları zaruridir.

YTTK'nın "Esas sözleşme" başlıklı 339'ncu maddesinde; şirket yönetim kurulu üye sayısının belirlenmesi gerektiği, "Emredici Hükümler" başlıklı 340'ıncı maddesinde ise; *"Esas sözleşme, bu Kanunun anonim şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir"* ifadesiyle esas sözleşmelerle Kanun'dan ayrık hükümler getirilemeyeceği açıklanmaktadır. Dolayısıyla şirket yönetim kurulu üye sayısına esas sözleşmeyle bir üst sınır getirilmesi zorunlu olup, aksi halde emredici hükme aykırı esas sözleşme tanzimi ortaya çıkmaktadır.

Uygulamada ise iki adet bağlı ortaklığının "Yönetim Kurulu ve Süresi" başlıklı esas sözlemesinin 7'nci maddelerinde; "*Şirketin işleri ve idaresi Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu Hükümleri çerçevesinde seçilecek en az 1 üyeden oluşan bir yönetim kurulu tarafından yürütülür."* denilmekte ve *"ilk yönetim kurulu üyesi olarak 3 yıllığına aşağıdakiler seçilmiştir"* ifadesi akabinde her bir şirket için 27 kişinin kimlik bilgileri sıralanmaktadır.

Kamu idaresince, bulguda tespit edilen hususlara ilişkin olarak gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir.

Netice itibarıyla, şirket yönetim kurullarında İdareyi temsil edecek yönetim kurulu üye sayısının kaç kişi olacağının esas sözleşme ile belirlenmesi, üye sayısının şirketin faaliyet alanı, cirosu, teşkilat büyüklüğü gibi özelliklerine göre makul bir düzeyde tutulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Su Tarifelerinin Maliyet ve Karlılık Esaslı Düzenlenmemesi

İdarenin temel hizmet konusu olan gelir kaynağına ilişkin su ve kanalizasyon hizmetlerine ilişkin fiyatlama tarifelerinin mevzuat hükümlerine uygun olarak maliyet ve karlılık esaslı tespit ve tatbik edilmediği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde su satışı ile

kanalizasyon sistemi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması giderleri için ayrı ayrı tarifeler yapılacağı, söz konusu tarifelerde yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilemeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve bir kar oranının esas alınacağı hüküm altına alınmıştır.

İdare tarafından çıkarılan Mayıs 2023 tarihli Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği'nin fiyatlamaya ilişkin esasları belirleyen "Tarife tespit esasları" başlıklı 8'inci maddesinde:

"MADDE 8- (1) Su satış tarifesi ile kullanılmış suların uzaklaştırılması tarifesinin belirlenmesinde rol oynayan iki ana faktörden birincisi, Yönetim ve işletme giderleri ile amortismanlar, aktifleştirilemeyen yenileme, ıslah ve tevsi masrafları ve Genel Kurulca kabul edilecek karlılık oranıdır. Bunlar aşağıda açıklanmıştır.

a) Yönetim ve İşletme Giderleri:

1) Enerji ve Malzeme Giderleri: Üretim, ısıtma ve aydınlatma için kullanılan elektrik, çeşitli akaryakıt ve katı yakıt gibi her türlü enerji masrafları ile alüminyum sülfat, mayi klor ve benzeri enerji ve malzeme giderlerinden oluşur.

2) Personel Giderleri: Devlet Memurları Kanunu'na tabi memurlar ile İş Kanunu'na göre çalıştırılan devamlı ve geçici işçi, sözleşmeli personel ve denetçilerin aylıklarını, ikramiyelerini, yasa ve toplu sözleşmelerle sağlanan her türlü yardım, zam ve tazminatları, fazla çalışma ücretlerini, görev yolluklarını ve her türlü işveren hisselerini kapsar.

3) Çeşitli Giderler: Kiralar, haberleşme giderleri, vergi ve harçlar, mahkeme giderleri, sigorta, eğitim ve yönetim, temsil giderleri, her türlü taşıma harcamaları, güvenlikle ilgili giderler, bakım onarım, imalat giderleri, tevsi, ıslah, atıksu tasfiye giderleri gibi masraf kalemlerinden meydana gelir.

b) Amortismanlar:

1) Sabit bir kıymet olan tesislerin ve demirbaşların ömürlerinin sonunda yenilenebilmeleri için ayrılması zorunlu olan ve miktarı kanun ve yetkili makamlarca belirlenen tutardır.

2) Yatırım kredilerinin yıllık anapara ve faiz miktarı amortismanlarla karşılanamadığı takdirde, aradaki fark bir masraf kalemi olarak dikkate alınır.

3) Tesislerin iyileştirilmesi ve aktifleştirilemeyen büyütme ve onarım giderleri de hesaba katılır.

c) Kâr: (1) Buraya kadar söz konusu edilen giderlerin Genel Kurulca kabul edilecek oranda bir kâr ilave edilir.

(2) Tarifelerin belirlenmesindeki ikinci ana faktör; üretilen ve kayıplar düşüldükten sonra yapılacağı varsayılan ölçülebilir su satış miktarıdır.

(3) Su satış miktarının tahminine; gerçekleşen satışlarla, üretim artışı sağlamak ve kayıpları azaltmak amacıyla alınacak önlemlerin sonuçları gerçekçi bir şekilde değerlendirilerek ulaşılır." denilmektedir.

Yine KOSKİ Tarifeler Yönetmeliği'nin "Su tarifeleri" başlıklı 9'uncu maddesinde; abone türlerine uygulanacak su satış tarifelerinin, yönetim ve işletme giderleri ile amortisman giderlerini karşılayacak ve Genel Kurulca kabul edilecek oranda kâr sağlayabilecek düzeyde olması gerektiği belirtilmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere su ve atıksu tarifelerinin belirlenmesinde gerçek ve toplam maliyet hesabının kullanılması, belirlenecek seviyede asgari bir kar oranının da eklenmesi gerekmektedir.

Uygulamaya bakıldığında ise İdare tarafından su ve atıksu tarife tespit hesabının 2022/1 sayılı Genel Kurul Kararı ile "belirlenen su tarife cetvelinin üçer aylık periyotlarla tüketici fiyat endeksi (TÜFE) oranında güncellenmesi" esasına göre yürütülmesi yönünde kararı alındığı ve sonraki dönemlerde de bu şekilde uygulamada bulunulduğu anlaşılmıştır.

TÜİK tarafından açıklanan TÜFE oranı; ülkedeki tüketicilerin belirli bir dönemde, sabit bir mal ve hizmet sepeti için ödedikleri ortalama fiyatların değişimini ölçen temsili bir gösterge niteliği taşımaktadır. Su ve atıksu tarifelerinin belirlenmesinde hizmetin sunumu için katlanılan güncel ve gerçek maliyet kalemlerinin esas alınacağı ve katlanılan maliyete belirlenen bir kar oranının ekleneceği ilgili mevzuatta açıkça zikredilmektedir.

İdarenin hizmet sunumu için bilfiil gerçekleşen maliyetleri esas almak yerine belirli varsayımlara dayalı hesaplanan bir gösterge nitelikli TÜFE oranı üzerinden fiyatlamada bulunulması mevzuata uyarsız olmasının yanısıra nesnel maliyetlere dayalı tarife yapılmaması nedeniyle fiyatlamanın yöntemsel doğruluğunu da zedelemektedir.

Su ve atıksu tarifelerinin tam ve güncel maliyet tutarlarına Genel Kurul tarafından belirlenecek bir karlılık oranının eklenmesi suretiyle tayini gerektiği hususu 2022 ve 2023 yılları Sayıştay denetim raporlarında bulgu konusu edilmiştir.

Kamu idaresince, daha adil ve gelir artırıcı fiyatlandırma için gerekli faaliyetlerin sürdürülmekte olduğu belirtilmiştir.

Sonuç olarak, su ve atıksu tarife tarifelerinin mevzuat hükümlerine uygun şekilde güncel, gerçek maliyet ve uygun karlılık oranları esas alınarak belirlenmesi su tasarrufunu teşviki, yersiz ve fuzuli kullanımın önlenmesinin yanı sıra İdarenin finansal dengelerinin sürdürülebilirliğini sağlanması bakımından da elzem görülmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

https://www.sayistay.gov.tr

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	**Yıl**	**İdare Tarafından Yapılan İşlem**	**Açıklama**
Su ve Atık Su Tarife Tespit ve Hesabının Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	Bulguya 2024 Sayıştay Denetim Raporunda "Su Tarifelerinin Maliyet ve Karlılık Esaslı Düzenlenmemesi" başlıklı 5 Numaralı bulguda yer verilmiştir.